

DRZEWO (DREWNO)

Grupa wiekowa: 5-latki

Czas trwania projektu: 4 tygodnie

Cele ogólne projektu:

- Budowanie wiedzy o drzewach i drewnie (w szczególności o produkcji drewna i papieru, zasadach zachowania się w lesie).
- Wzbogacanie dziecięcego słownika o pojęcia związane z drewnem i jego przetwarzaniem.
- Rozbudzanie zainteresowania rolą lasu w życiu człowieka.
- Kształtowanie postawy szacunku wobec lasu i drzew. Nauka zasad odpowiedniego zachowania się w lesie.
- Kształtowanie postawy proekologicznej w aspekcie oszczędzania papieru.
- Tworzenie warunków do samodzielnego poznawania rzeczywistości przyrodniczej poprzez obserwowanie, eksperymentowanie, eksplorowanie.
- Rozwijanie języka w aspekcie komunikacyjnym.

Główne idee:

- Las jest blokadą dla zanieczyszczeń. Produkuje czyste powietrze (CASUM 1).
- W lesie możemy odpoczywać (CASUM 2).
- Pozostawianie śmieci w lesie może spowodować pożar (CASUM 3).
- Drewno powstaje ze ściętych drzew. Z drewna można zbudować różne rzeczy (CASUM 4).
- Z drewna robi się papier w wytwórni papieru (CASUM 5).

Fakty – ciekawostki – opinie, czyli co nauczyciel powinien wiedzieć o temacie:

- Drzewa pochłaniają z powietrza duże ilości pyłów i szkodliwych substancji i dzięki temu oczyszczają powietrze. Zatrzymują duże ilości wody pochodzące z opadów, co zapobiega powodziom. Gęstwina drzew leśnych hamuje podmuchy wiatru. W czasie upałów w lesie jest chłodniej, a podczas mrozów cieplej niż na otwartej przestrzeni. Rośliny leśne wydzielają specjalne olejki, które zabijają drobnoustroje chorobotwórcze znajdujące się w powietrzu. Działają też leczniczo na drogi oddechowe człowieka. Niektóre rośliny leśne są pożywieniem człowieka. Drzewa dostarczają też surowców – drewna do produkcji materiałów budowlanych, papieru i mebli, kory do produkcji korka (dąb korkowy) oraz żywicy do produkcji np. lekarstw¹.

¹ M. Marko-Worłowska, F. Szlajfer, J. Stawarz, *Tajemnice przyrody*, klasa IV, Wydawnictwo Nowa Era.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Dużym zagrożeniem dla lasów, oprócz wycinania, są kwaśne opady, które powstają w wyniku pochłaniania przez kropelki wody gazowych zanieczyszczeń powietrza. Działają one negatywnie na korzenie i liście drzew, zakwaszają glebę i prowadzą do zniszczeń wielkich obszarów leśnych².
- Jedno drzewo produkuje w ciągu roku tlen potrzebny dziesięciu osobom³.
- Pożary zaliczane są do najpoważniejszych niebezpieczeństw zagrażających lasom. Występują trzy rodzaje pożarów: rzadko występujące w Polsce pożary ziemne – podczas których spalają się pokłady torfu, murszu lub płytko położone warstwy węgla brunatnego; pożary przyziemne – powstające najczęściej na skutek wysuszenia ściółki i runa leśnego oraz pożary wierzchołkowe – powstają zwykle w wyniku pożaru przyziemnego przeniesionego na korony i rozprzodzanego po koronach przez wiatr⁴.
- Drewno, z którego powstaje papier, musi być okorowane i zmielone na miazgę nazywaną masą celulozową. Następnie powstaje tzw. ścier drzewny, który może przyjmować różne kolory ze względu na rodzaj użytego drewna. Do produkcji papieru najczęściej stosuje się drewno sosnowe, ale także topolę, świerk, brzozę czy jodłę⁵.
- Gładki i miękki papier toaletowy produkowany jest z drzew eukaliptusowych. W Hiszpanii wycina się ogromne liczby tych drzew, aby wytworzyć ten rodzaj papieru. Ekologiczny papier toaletowy to papier makulaturowy⁶.
- Papier makulaturowy wytwarza się podobnie do papieru produkowanego z drewna. Wyjątkiem jest tutaj rodzaj użytego do produkcji materiału. Tworzenie papieru makulaturowego mogłoby być idealnym rozwiązaniem, jednak nie da się w nieskończoność mieć makulatury i wytwarzać z niej nowego papieru. Papier makulaturowy może być powtórnie wykorzystany siedem lub osiem razy, gdyż z biegiem czasu staje się bardzo słaby⁷.
- Do produkcji jednej tony papieru trzeba ściąć średnio siedemnaście drzew⁸.

Propozycje aranżacji przestrzeni:

W sali stoją stopy zużytych gazet, zawieszony zostaje łańcuch zrobiony z rolek po zużytym papierze toaletowym. Porozkładane są również kawałki drewna kominkowego.

Centrum Badawcze na starcie⁹:

- Na starcie w Centrum Badawczym znajdują się gazety, papiery różnego rodzaju oraz kawałki drewna. Urządzony jest także kącik majsterkowicza, w którym znajdują się drewniane klocki oraz narzędzia. W późniejszych dniach mogą pojawić się deseczki, gwoździe, młotki, śrubki i śrubokręty. Znajdą się tam także przedszkolne zestawy do majsterkowania.

² Ibidem.

³ <<http://www.rekopol.pl/edukacja/ciekawostki>> [dostęp: 28.06.2013].

⁴ <http://pl.wikipedia.org/wiki/Po%C5%BCary_las%C3%B3w> [dostęp: 28.06.2013].

⁵ <<http://www.cbtp.com.pl/z-czego-robi-sie-papier/>> [dostęp: 28.06.2013].

⁶ <<http://www.cbtp.com.pl/papier-toaletowy-4/>> [dostęp: 28.06.2013].

⁷ <<http://www.cbtp.com.pl/papier-z-makulatury/>> [dostęp: 28.06.2013].

⁸ <<http://www.rekopol.pl/edukacja/ciekawostki>> [dostęp: 28.06.2013].

⁹ W drugim i trzecim tygodniu w Centrum będą pojawiać się nowe przedmioty do przeprowadzania samodzielnych doświadczeń z papierem i drewnem.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Propozycje wycieczek badawczych i wizyt ekspertów:

- piknik w lesie
- spacer do lasu
- wizyta w straży pożarnej
- wizyta stolarza
- wizyta rzeźbiarza

Do poczytania dzieciom:

- Władysław Broniewski, *Pożar*
- Ralf Butschkow, *Mam przyjaciela strażaka* z serii *Mądra Mysz*, Wydawnictwo Media Rodzina
- Teresa Chwastek-Latuszkowa, inscenizacja *Po biwaku*
- Jolanta Kasperkowiak, *Mali ekolodzy*
- Bożena Klejny, *Grzyby*, wiersze *Muchomorek*, *Borowik*, *Koźlak*, *Maślak*
- Franciszek Kobryńczuk, *Gdyby lasu nie było*
- Zygmunt Marek Miszczak, *O humorku muchomorka*
- Małgorzata Strzałkowska, *Raj na Ziemi, czyli rady nie od parady II*, wiersz *W zagajniku*, Wydawnictwo Czarna Owca
- Wojciech Widłak, *Pan Kuleczka*, opowiadanie *Spotkanie*, Wydawnictwo Media Rodzina

Inne materiały do wykorzystania podczas realizacji projektu:

- piosenka *Zbieramy grzyby* ze zbioru *Mama i ja: Miś i Margolcia*
- Johann Strauss, *Polka Trisch Trasch*
- Johann Strauss, *Opowieści Lasku Wiedeńskiego*
- Centralne Biuro Techniczne Przemysłu Papierniczego (informacje i ciekawostki na temat papieru) <<http://www.cbtp.com.pl/>> [dostęp: 24.06.2013]
- strona edukacyjna Lasów Państwowych (informacje, zdjęcia, gry edukacyjne dla dzieci i materiały o lesie) <<http://dzieci.erys.pl/>> [dostęp: 27.06.2013]
- nagranie tańca integracyjnego KLANZY *Drwale* z płyty *Tańce integracyjne*, cz. 1.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

➤ **TYDZIEŃ 1**

W pierwszym tygodniu odbywają się zajęcia wprowadzające w tematykę projektu. Mają one na celu zainteresowanie tematem oraz pokazanie nauczycielowi stanu wiedzy i doświadczeń oraz zasobu słownictwa dzieci.

Podczas tego tygodnia dzieci pomagają nauczycielowi dekorować salę, tworzyć Centrum Badawcze, budują kącik czytelniczy, przeglądają książki, słuchają tekstów czytanych przez nauczyciela, wykonują prace plastyczne zainspirowane tematem projektu. Zapoznają się z piosenką.

W tym tygodniu pojawia się w sali beczka słów, a dzieci z pomocą nauczyciela budują siatkę pytań. Jednocześnie nauczyciel autonomicznie dokonuje wyboru pozostałych form aktywności dzieci z poniższej tabeli. Zadania w tabelach 1 i 3 zostały uporządkowane według dziesięciu modułów: język, matematyka, badanie, konstrukcje, formy plastyczne, muzyka, teatr, ruch, zdrowie, współpraca.

Tabela 1. Propozycje zabaw i zadań dla dzieci w pierwszym tygodniu projektu

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK	3.1, 14.5	<ul style="list-style-type: none"> Słucha nagrania przedstawiającego odgłosy pochodzące z lasu. Rozpoznaje źródła dźwięków. Wypowiada się na temat wartości lasu. 	<p>Dźwięki lasu</p> <p>Dzieci kładą się na dywanie i zamykają oczy. Nauczyciel odtwarza nagranie przedstawiające dźwięki lasu oraz dźwięki charakterystyczne dla wycinki drzew (piła). Dzieci słuchają nagrania. Po zakończeniu odtwarzania dzieci opowiadają o tym, co usłyszały.</p>	Nauczyciel wsłuchuje się w wypowiedzi dzieci i wybrane zapisuje.	Nagranie przedstawiające dźwięki lasu i dźwięk wycinki drzew (piły).
JĘZYK, BADANIE	3.1, 4.2	<ul style="list-style-type: none"> Rozpoznaje przedmioty i je nazywa. Wie, że przedmioty wykonane są z drewna. 	<p>Drewniana zgadywanka</p> <p>W dużym pudle ukryte są przedmioty zrobione z drewna, np. zapałki, klocki wykonane z surowego drewna, deska do krojenia, wykałaczki, listewki, skrzynki. Dzieci z zawiązanymi oczyma (kolejno) losują jeden przedmiot, próbują odgadnąć i nazwać go. Dzieci przyglądają się wszystkim przedmiotom, a nauczyciel zadaje pytania: <i>Co je łączy? Co mają ze sobą wspólnego? Z czym się kojarzą?</i></p>	Jeśli padnie odpowiedź: są z drewna, nauczyciel rozwija temat, zadając pytania: <i>Co to jest drewno? Jak powstaje drewno?</i> Na uwagę i komentarz zasługuje każda z wypowiedzi dzieci.	Przedmioty zrobione z drewna, np. zapałki, klocki, deska do krojenia, wykałaczki, listewki, skrzynki, pałeczki do jedzenia, miska, wałek, łyżka itd.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK	3.1, 3.2	<ul style="list-style-type: none"> Opowiada o pochodzeniu papieru. 	<p>Skąd się bierze papier? W sali pojawia się stos starych gazet. Nauczyciel pyta dzieci, czy wiedzą, skąd bierze się papier i jak się go tworzy. Chętne dzieci udzielają odpowiedzi na temat pochodzenia papieru. Nauczyciel nagrywa wypowiedzi, aby w ostatnim tygodniu móc przypomnieć opowiadania dzieci i przyjrzeć się zmianom w ich wiedzy.</p>	Można połączyć inne ćwiczenia/aktywności wykorzystujące papier i zorganizować Dzień Papieru, podczas którego dzieci będą bawić się papierem, zadawać pytania na jego temat, opowiadać o swoich pomysłach dotyczących pochodzenia papieru.	Stos starych gazet, dyktafon/aparat fotograficzny.
JĘZYK	3.3, 14.5, 14.6	<ul style="list-style-type: none"> Słucha wiersza i wypowiada się na temat jego treści. Wymienia wartości lasu oraz zasady zachowania się w lesie. Układa krótkie zdania. 	<p>Wiersz Zaproszenie Dzieci słuchają wiersza. Może być on wstępem do wyprawy na piknik. Dzieci rozmawiają o tym, co daje nam las oraz jak powinniśmy zachowywać się podczas leśnych spacerów. Dzieci podają propozycje ułożonych przez siebie zdań zawierających wyraz las.</p>		Tekst wiersza (załącznik 1).
JĘZYK	14.6	<ul style="list-style-type: none"> Dzieli wyrazy na sylaby. 	<p>Sylaby Dzieci siedzą w kręgu. Nauczyciel trzyma w ręku patyk i wypowiada pierwszą sylabę jakiegoś słowa, np. <i>pa...</i> Dziecko, któremu nauczyciel przekaze patyk, dowolnie kończy słowo, np. <i>...puga, ...pier, ...rasol</i>. Teraz dziecko, które prawidłowo dokończy słowo, otrzymuje patyk i zaczyna nowe, np. <i>za...</i> i przekazuje patyk kolejnemu dziecku. Dziecko, któremu nie udało się dokończyć słowa, przekazuje patyk nauczycielowi i ten rozpoczyna nową kolejkę.</p>	Nauczyciel może zaproponować dzieciom wymyślanie słów w określonej tematyce (np. słowa związane z lasem).	Patyk.
JĘZYK	1.1, 3.1, 3.2, 3.3	<ul style="list-style-type: none"> Zadaje pytania związane z tematyką zajęć. 	<p>Siatka pytań Tworzenie siatki, zbieranie pytań z całego tygodnia. Rozmowa z dziećmi o tym, czy wiedzą, co dają nam lasy. Dzieci opowiadają o tym, co je interesuje i ciekawi, o co mogłyby zapytać.</p>	Element obowiązkowy realizowany trzeciego lub czwartego dnia trwania projektu. W centrum kartki nauczyciel zapisuje słowo LAS, a dookoła pytania dzieci. Można także zapisać imię autora obok pytania.	Duży arkusz papieru, flamastr.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK	1.1, 3.1, 3.2, 14.6	<ul style="list-style-type: none"> • Używa podczas wypowiedzi wyrażeń z becзки słów. • Wyodrębnia głoski w wyrazach. 	<p>Beczka słów</p> <p>Nauczyciel zapisuje z dziećmi nowe dla nich wyrazy (słowa z symbolami) związane z tematem. Dzieje się to przez cały czas trwania projektu. W ten sposób powstaje zbiór słów poszerzających mowę czynną i bierną dzieci. Nauczyciel, zapisując kolejne słowa, prosi dzieci o wyodrębnianie głosek.</p>	<p>Nowe wyrazy można zapisać na kolorowych kartkach i przykleić do becзки. Przykładowe słowa: drwał, recykling, papier czerpany, masa papierowa, stolarz, drewno, deska.</p>	<p>Pisaki, różnokolorowe kartki.</p>
MATEMATYKA	13.1, 13.2, 13.3	<ul style="list-style-type: none"> • Dodaje i odejmuje szyszki, wyznaczając wynik prostych działań. • Liczy szyszki. • Posługuje się liczebnikami porządkowymi. 	<p>Działania na szyszkach</p> <p>Dzieci oglądają rozsypane na dywanie szyszki, po czym nauczyciel prosi, by wzięły po trzy szyszki, usiadły na dywanie i ułożyły je przed sobą w szeregu. Następnie zadaje zadania matematyczne, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Dobierzcie tyle szyszek, żeby razem mieć ich pięć.</i> – <i>Weźcie jeszcze trzy szyszki i policzcie. Pięć i trzy. Ile szyszek będzie razem?</i> – <i>Teraz zabierzcie dwie szyszki. Ile zostało?</i> – <i>Policzcie.</i> 	<p>Nauczyciel modyfikuje i dodaje ćwiczenia według własnego pomysłu i możliwości dzieci.</p>	<p>Duży zbiór szyszek (przyniesiony na przykład z wycieczki do lasu).</p>
MATEMATYKA, JĘZYK	14.2, 13.5	<ul style="list-style-type: none"> • Wydiera kształt z gazety. • Określa położenie przedmiotów w przestrzeni, używając nazw kierunków prawo/lewo. • Wymienia przedmioty wykonane z drewna. 	<p>Papierowe okna</p> <p>Dzieci otrzymują arkusze gazet, składają je na pół i na zgięciu (w połowie) wydierają wybrany kształt. Rozkładają arkusz i patrzą przez wydarte w gazecie okna. Dzieci stoją w różnych miejscach sali. Kolejno wymieniają drewniane przedmioty, które widzą przez okno w gazecie, kiedy obróćą głowę w swoją prawą, a potem w lewą stronę.</p>		<p>Gazety.</p>
MATEMATYKA	4.2, 13.1	<ul style="list-style-type: none"> • Układa przedmioty według długości. • Liczy. 	<p>Od najkrótszego do najdłuższego</p> <p>Dzieci otrzymują patyki różnej długości. Ich zadaniem jest ułożenie ich od najkrótszego do najdłuższego. Na końcu nauczyciel gratuluje wykonania zadania i prosi, aby wspólnie głośno policzyć patyki. Jedno dziecko wskazuje palcem każdy patyk po kolei.</p>	<p>Nauczyciel przypatruje się, w jaki sposób dzieci ustalają kolejność. Nie poprawia ustawienia kolejnych patyków.</p>	<p>Kilkaście drewnianych patyków (najlepiej podobnych pod względem grubości).</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
FORMY PLASTYCZNE, WSPÓŁPRACA	1.1, 1.2, 3.1, 9.2, 14.3	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzy zwierzę z kawałków gazety. • Współpracuje w grupie. • Używa wyobraźni do stworzenia opowieści o dziwnym zwierzęciu. 	<p>Zabawa kreatywna – dzikie zwierzę</p> <p>Każde z dzieci otrzymuje około dziesięć wydartych z gazety kawałków wielkości pudełka od zapalek. Dzieci podzielone są na zespoły kilkuosobowe (ok. czterech osób). Zadanie polega na wykładaniu kolejno kawałków gazety, tak aby powstał obraz dziwnego zwierzęcia. Po wykorzystaniu wszystkich kawałków gazet dzieci przyglądają się powstałemu obrazowi i zastanawiają, do jakiego zwierzęcia jest podobne, próbują je nazwać. Główną trudnością zabawy jest to, że dzieci nie mogą ze sobą rozmawiać podczas układania.</p>	<p>Dzieci mogą same wydierać kawałki gazet. Kawałki nie mogą być jednak zbyt małe. Dzieci początkowo nie wiedzą, jak ich zwierzę będzie wyglądało. W miarę wykładania elementów próbują ukształtować zwierzę, nie komunikując się.</p>	<p>Arkusze starych gazet.</p>
FORMY PLASTYCZNE	9.2, 14.1, 14.2, 14.3	<ul style="list-style-type: none"> • Odtwarza szlaczki, przygotowując się do pisania. • Tworzy pracę plastyczną, rysując patykami. 	<p>Rysowanie patykami</p> <p>Każde dziecko otrzymuje patyki oraz kartki z bloku technicznego. Na stole stoją pojemniczki z tuszem. Nauczyciel demonstruje dzieciom wzór szlaczków, które dzieci próbują odtworzyć, rysując zamocowanym w tuszu patykami. Po odtworzeniu wzorów nauczyciel pozwala dzieciom tworzyć dowolne prace.</p>	<p>Dzieci mogą wykorzystać patyki przyniesione z wycieczki.</p>	<p>Kartki z bloku technicznego A4, patyki, tusz.</p>
MUZYKA	8.2, 8.4	<ul style="list-style-type: none"> • Słucha muzyki poważnej i ilustruje ruchem jej nastrój. 	<p>Gazetowy taniec</p> <p>Dzieci słuchają utworu Johanna Straussa <i>Opowieści Lasku Wiedeńskiego</i>, otrzymują arkusze gazet, za pomocą których starają się odwzorować nastrój muzyki. Poruszają gazetami, robią z nich kule, podrzucają, wachlują, wydobywają dźwięki przez uderzanie, darcie itd.</p>	<p>Początkowo nauczyciel może zasugerować niektóre ruchy, a następnie pozwala dzieciom improwizować.</p>	<p>Zużyte gazety, nagranie z utworem Johanna Straussa <i>Opowieści Lasku Wiedeńskiego</i>.</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
RUCH	5.3, 5.4	<ul style="list-style-type: none"> • Uczestniczy w zabawach ruchowych. • Wykazuje sprawność fizyczną na miarę swoich możliwości. 	<p>Aerobik z gazetą Dzieci zostają zaproszone przez nauczyciela na „papierowy trening”, wykonują ćwiczenia wykorzystując zużyte gazety:</p> <ul style="list-style-type: none"> – maszerują ostrożnie po kole na palcach, niosąc arkusze gazet na głowie, – klęczą, przed sobą kładą gazetę, opierają na niej dłonie i odsuwają ją jak najdalej, nie poruszając rąk i kolan, a następnie przysuwają do siebie, – skaczą w dal, trzymając gazetę między kolanami, – leżą na plecach, na klatce piersiowej kładą gazetę, oddychają głęboko, unosząc papier jak najwyżej, – robią z gazet kulkę, podrzucają ją i starają się złapać, – w siadzie chwytają kulki stopami, następnie kładą się i unosząc nogi, trzymają kulkę, puszczają ją nad twarzą i próbują złapać, – siedzą w kole, kładą kulkę na dłoni i próbują ją zdmuchnąć tak, by poleciała jak najdalej. 	Nauczyciel może odtworzyć spokojną muzykę jako tło do zabawy.	Stos starych gazet.
RUCH, MATEMATYKA	5.3, 5.4, 13.1	<ul style="list-style-type: none"> • Uczestniczy w zabawie ruchowej. • Trenuje celne rzucanie. • Liczy i określa, kto ma więcej szyszek (o ile?) 	<p>Rzuty do celu Dzieci zostają podzielone na kilkusobowe grupy. Każda z grup otrzymuje koło hula-hop oraz miskę z jednakową liczbą szyszek. Dzieci w grupach ustawiają się w szeregu. Nauczyciel rozkłada na podłodze linkę wyznaczającą odległość, której nie można przekroczyć oraz obręcz hula-hop, w nieznaczonej odległości od linki. Dzieci po kolei rzucają szyszkami, tak aby jak najwięcej z nich wpadło do obręczy. Po zakończeniu rzucania dzieci układają szyszki w szeregu i sprawdzają, kto ma więcej? O ile?</p>	Nauczyciel powinien przypomnieć sposoby sprawdzania, kto ma więcej szyszek (liczenie, ułożenie szeregów jeden pod drugim).	Obręcz hula-hop, linka, miski z jednakową liczbą szyszek dla każdej z grup.
RUCH, KONSTRUKCJE	5.4, 10.1	<ul style="list-style-type: none"> • Uczestniczy w wycieczce. • Zbiera szyszki, patyki i gałązki. • Układa z szyszek, patyków i gałązek różne kompozycje. 	<p>Wyprawa do lasu Dzieci wraz z nauczycielem wybierają się na wycieczkę do lasu. Podczas wycieczki zbierają patyki, gałązki, szyszki. Po powrocie mogą bawić się przyniesionym materiałem, budować różne rzeczy.</p>	Dobrze, by dzieci zebrały dużo patyków, szyszek, gałązek, które wykorzystają podczas trwania projektu.	Koszyki, siatki lub plecaki na zbierane skarby.

➤ TYDZIEŃ 2

W drugim tygodniu każdego dnia dzieci zapoznają się z jedną główną ideą związaną z tematem. Odbywa się to przy użyciu materiałów edukacyjnych na tablicy multimedialnej. Nauczyciel modeluje dialog QtA. Następnie wybiera z tabeli 2 co najmniej jedną aktywność badawczą związaną z omawianą ideą.

Główna idea 1. Las jest blokadą dla zanieczyszczeń. Produkuje czyste powietrze.

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 5-latki>drzewo>1)

Na ekranie widać las oraz miasto. Na dole ekranu znajduje się suwak oznaczony symbolem tradycyjnego komina.

Element interaktywny – suwak.

Dziecko, przesuwając suwak, powoduje, że z kominów oraz z rur wydechowych samochodów zaczyna wydostawać się ciemnoszary dym (cofając suwak, zmniejszamy ilość dymu). Po przesunięciu suwaka do końca szary dym dociera w stronę lasu. Widać, jak las pochłania dym, nie przepuszczając go na drugą stronę. Po drugiej stronie lasu widzimy spacerujących ludzi, fruujące ptaki, błękitne niebo.

N: Co zauważyliście?

D: Leciał dym. LUB Dym leciał do lasu.

N: Powiedziałaś, że leciał dym. Opowiedz coś jeszcze. LUB Zauważyłeś, że dym leciał do lasu. Co o tym myślisz?

Co działo się w lesie z dymem? LUB Czy dym szkodzi lasom? LUB W czym pomagają drzewa?

Główna idea 2. W lesie możemy odpoczywać.

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 5-latki>drzewo>2)

Na ekranie widać pięcioosobową rodzinę Basi z psem na jesiennym spacerze w lesie.

Elementy interaktywne:

– patyk – po kliknięciu dziewczynka podnosi go i podrzuca, pies łapie go w locie,

– borowik – po kliknięciu dziewczynka schyla się, odcina go nożykiem, podnosi i trzyma w ręku,

– pięć opadłych liści – po kliknięciu babcia schyla się i zbiera wszystkie liście w bukiet,

– szyszka sosnowa – tata ją podnosi; kiedy tata podniesie szyszkę, w jego ręku pojawia się koszyk piknikowy; koszyk stanie się interaktywny wtedy, kiedy zebrane zostaną wszystkie wcześniej wymienione przedmioty.

Element interaktywny – koszyk piknikowy.

Tata wyjmuje koc i rozkłada go na ziemi, rodzina siada na kocu.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Element interaktywny – butelka i kanapka.

Po naciśnięciu rodzina je kanapki i pije sok.

N: Co widzieliście?

D: Oni zbierali różne rzeczy. LUB To był piknik.

N: Olu, powiedziałaś, że zbierali różne rzeczy. Opowiedz o tych rzeczach. LUB Widziałeś piknik w lesie. Opisz go.

Do czego jest nam potrzebny las? LUB Co możemy robić w lesie?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Zadaniem dzieci jest zebranie do koszyka jadalnych grzybów.

Główna idea 3. Pozostawianie śmieci w lesie może spowodować pożar.

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 5-latki>drzewo>3)

Na ekranie jest las. Rodzina siedzi na kocu.

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Piknik – każdy pije sok z butelki i je kanapki. Po posiłku wszystkie śmieci są pakowane do worka i zabrane z lasu.

N: Co zauważyliście?

D: Jedli kanapki i pili sok. LUB Zabrali śmieci.

N: Opowiedz o tym coś jeszcze. LUB Masz dobre oko – rzeczywiście zabrali śmieci. Co o tym sądzicie?

Co zrobiła rodzina po zakończonym pikniku?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Ta sama rodzina je kanapki i pije sok z butelki, wszystkie śmieci pozostawiają na ziemi, zabierają koc i koszyk. Na ziemi, obok miejsca, gdzie leżał koc, leżą puste butelki, zwinięte w kulki papiery po kanapkach, resztki jedzenia.

N: Co teraz się stało?

D: Zostawili śmieci. LUB Pili sok.

N: Zauważyłeś, że rodzina zostawiła w lesie śmieci. Co ty na to? LUB Rzeczywiście, rodzina piła sok na pikniku. Co dalej się działo?

Czy rodzina zrobiła dobrze?

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Na ekranie jest butelka, którą oświetlają promienie słońca. Pokazane jest, że igliwie pod butelką robi się czarne, a następnie powstaje płomyk. Widać pożar lasu, a w oddali pokazane są uciekające zwierzęta.

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Zadanie dla dzieci: na ekranie jest zaśmiecony las, na ziemi leżą szklane i plastikowe butelki, gazety i papiery.

Dzieci sprzątają las, przesuując śmieci – elementy interaktywne – do kosza. Klikają na podświetlony przedmiot i przesuwiają go nad odpowiedni kosz. Na pionowym pasie po prawej stronie ekranu znajdują się pojemniki koloru: żółtego, białego, zielonego i niebieskiego. Każdy kontener jest podpisany u dołu (kontener niebieski: papier; kontener biały: szkło białe; kontener zielony: szkło kolorowe; kontener żółty: plastik, metal). Na koszach znajduje się także symbol przedstawiający odpowiedni rodzaj odpadów. Po niewłaściwym dopasowaniu śmieci pozostają na ziemi.

Główna idea 4. Drewno powstaje ze ściętych drzew. Z drewna można zbudować różne rzeczy.

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 5-latki>drzewo>4)

Na ekranie widać sosnowy las i drwala.

Element interaktywny – ikona piły spalinowej.

Po kliknięciu ikony drwal ścina drzewa. Drzewa pochylają się i spadają na ziemię. Gdy drwal zetnie trzy drzewa, ekran się zmienia. Pokazany jest samochód ciężarowy załadowany drewnem, który dojeżdża do budynku tartaku. Przed tartakiem leżą kłody drewna.

N: Co zauważyliście?

D: Pan ścinał drzewa. LUB Była piła.

N: Masz rację, pan ścinał drzewa. Co jeszcze widziałeś? LUB Rzeczywiście, była tutaj piła. Opowiedz, co jeszcze tutaj zauważyłeś?

Co działo się potem z drzewami?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Na ekranie widać wewnątrz tartaku, w którym schematycznie pokazany jest wyrób drewna – na taśmie układane są bale, które przechodzą przez piłę, a ta zaczyna się poruszać. Po przejściu bali przez maszyny na taśmie widać równe deski, które pracownik zabiera i układa na stosie.

N: Co widzieliście?

D: Drzewa pocięli na deski. LUB Są jakieś maszyny.

N: Zauważyłeś, że ścięte drzewa pocięli na deski. Opowiedz o tym. LUB Zauważyłeś maszyny. Opowiedz o nich więcej.

Jak mówi się na ścięte drzewa?

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Zadanie dla dzieci: pojawia się szary cień stołu, regału i krzesła. Stół można złożyć z pięciu elementów: dużego blatu oraz czterech nóg (są to elementy z drewna sosnowego). Regał składa się z sześciu elementów: dwóch długich boków oraz czterech półek (elementy z drewna brzoźowego). Krzesło składa się z siedmiu elementów: z siedziska, dwóch krótkich przednich nóg, dwóch długich tylnych nóg (które są też oparciem), dwóch poprzecznych desek oparcia (elementy z drewna dębowego). Dzieci muszą tak dopasować elementy widoczne na pasku, by odpowiednio złożyć meble.

Główna idea 5. Z drewna robi się papier w wytwórni papieru.

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 5-latki>drzewo>5)

Na ekranie po pojawia się ciężarówka z drewnem.

Element interaktywny – ciężarówka.

Po kliknięciu przewozi drewno do wytwórni papieru.

Element interaktywny – drzwi do wytwórni.

Po kliknięciu następuje wejście do wytwórni. Widać drewno, które wjeżdża na taśmę i działający ciąg maszyn – maszyny poruszają się, jednak nie widać, co dzieje się w środku.

Białe papier w rolce wyjeżdża na taśmie z ostatniej z maszyny.

N: Co widzieliście?

D: Drzewa pojechały do fabryki. LUB Jakies maszyny.

N: Wojtek zauważył, że ścięte drzewa zawieszono do fabryki. Co o tym sądzicie? LUB Kasia zauważyła maszyny. Opowiedzcie o nich więcej.

Co wykonano w fabryce? LUB Co wyszło z maszyny?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Na ekranie pojawia się ciężarówka załadowana rolkami białego papieru. Przewozi rolki do drukarni.

Element interaktywny – drukarnia.

Po kliknięciu pojawia się dostawczy samochód skrzyniowy, do którego pakowane są książki.

N: Co tutaj się działo?

D: Z papieru robili książki. LUB Są paczki.

N: Powiedziałeś, że z papieru wykonano książki. Opowiedz o tym więcej. LUB Opowiedz, co jeszcze zauważyłaś.

Jak nazywa się miejsce, w którym drukuje się książki?

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Na ekranie jest księgarnia z dużą szklaną witryną, w której widać książki. Podjeżdża dostawczy samochód i zatrzymuje się przed księgarnią. Widać, jak dostawca wnosi do księgarni stosy książek. Po wniesieniu książek dostawca odjeżdża.

Element interaktywny – drzwi księgarni.

Po kliknięciu następuje wejście do księgarni, w której sprzedawca układa książki na półkach.

N: Co teraz zauważyliście?

D: Zawieźli książki do sklepu. LUB Jest dużo książek.

N: Rzeczywiście zawieźli książki do sklepu. Jak to rozumiesz? LUB Opowiedz więcej o tych książkach.

Jak nazywa się ten sklep?

Tabela 2. Propozycje zabaw i zadań związanych z główną ideą

IDEA	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
1	12.3, 14.5	<ul style="list-style-type: none"> Zna czynniki zagrażające lasom. Wypowiada się na temat zagrożeń i ochrony lasu. Słucha wiersza i opowiada o jego treści. 	<p>Zagrożenia dla lasu</p> <p>Dzieci oglądają ilustrację zniszczonego lasu, zastanawiają się, co mogło przyczynić się do jego zniszczenia. Nauczyciel opowiada o tym, że las zatrzymuje zanieczyszczenia i produkuje czyste powietrze. Jednak gdy zanieczyszczeń jest zbyt dużo (lub gdy są one trujące dla lasu), mogą one przyczynić się do usychania drzew. Nauczyciel pyta dzieci: <i>Dlaczego powinniśmy dbać o las? Co może być zagrożeniem dla lasu?</i> Po rozmowie nauczyciel czyta wiersz Franciszka Kobryńczuka <i>Gdyby lasu nie było</i> i pyta dzieci, co o tym myślą.</p>		Ilustracja zniszczonego lasu, wiersz Franciszka Kobryńczuka <i>Gdyby lasu nie było</i> .
	1.1, 1.2, 9.2, 12.3	<ul style="list-style-type: none"> Tworzy plakat dotyczący ochrony lasu. Współpracuje w grupie. 	<p>Chrońmy las – plakat</p> <p>Dzieci wspólnie tworzą plakat, na którym umieszczą rysunki symbolizujące rzeczy szkodliwe oraz dobre dla lasu. Stworzony plakat ozdabiają szyszkami, patykami, suchymi gałązkami, przyklejając je taśmą klejącą lub plasteliną.</p>	Dzieci powinny zostawić na plakacie trochę miejsca, aby dorysować w późniejszych dniach symbole, o których zapomnieli, np. zakaz zostawiania śmieci.	Brystol, pisaki, patyki, gałązki, szyszki, plastelina, taśma klejąca.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

IDEA	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
2	12.1, 12.3	<ul style="list-style-type: none"> Wypowiada się na temat wartości lasu dla człowieka. Wsluchuje się w odgłosy lasu. Poszukuje grzybów i określa ich gatunki. 	<p>Wycieczka do lasu Dzieci wybierają się na wycieczkę do lasu. Po dotarciu zatrzymują się na polanie i rozmawiają na temat: <i>Co możemy robić w lesie? Dlaczego w lesie jest przyjemnie? Co lubimy w spacerach do lasu?</i> Dzieci zamykają oczy i wsluchują się w dźwięki lasu. Opowiadają o odgłosach, które słyszały. Nauczyciel zaprasza dzieci na grzybobranie. Rozdaje atlasy grzybów oraz karty pracy. Dzieci poszukują w atlasie grzybów znajdujących się na karcie oraz oznaczają odpowiednio grzyby jadalne i niejadalne. Dzieci poszukują w lesie grzybów, ale nie oddalają się. Idąc grupą wraz z nauczycielem, patrzą na ściółkę i poszukują grzybów. Gdy znajdą jakiś gatunek, poszukują podobnego grzyba w atlasie i określają, czy jest jadalny czy trujący. Nie podnoszą grzybów, ale je fotografują.</p>	Jeśli grupa nie ma możliwości wyjścia na grzybobranie, nauczyciel może urządzić grzybobranie w sali lub ogrodzie przedszkolnym chwytając w różnych miejscach ilustracje grzybów, które dzieci wykorzystają potem do wykonania atlasu.	Ilustracje różnych grzybów, atlasy grzybów, aparat fotograficzny, karta pracy nr 1.
	9.2, 14.3, 14.7	<ul style="list-style-type: none"> Wykonuje atlas grzybów, zaznaczając symbolem grzyby jadalne i trujące. 	<p>Atlas grzybów Po powrocie z wycieczki dzieci wykonują atlas grzybów – przyklejają na kartce ilustracje grzybów przyniesione przez nauczyciela, a następnie rysują obok nich legendę: zieloną kropkę – jeśli grzyb jest jadalny, niebieski znak zapytania – jeśli nie zaleca się jego jedzenia, ale nie jest trujący, czerwony wykrzyknik – jeśli jest trujący.</p>		Ilustracje grzybów, kartki A4, nożyczki, kleje, kredki.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

IDEA	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
3	2.5, 4.2, 6.3	<ul style="list-style-type: none"> • Wie, że nie należy pozostawiać w lesie odpadów i zna zagrożenia płynące z pozostawiania śmieci. • Segreguje odpady. • Dbą o czystość w swoim otoczeniu. 	<p>Pojemniki na odpady</p> <p>Nauczyciel opowiada dzieciom, że aby nauczyć się dbać o czystość w lesie, musimy dobrze zapamiętać niebezpieczeństwa, jakie stwarzają pozostawione przez nas odpady. Przynosi dużą miskę lub karton, w którym umieszone są różne zużyte przedmioty: butelki z białego, brązowego i zielonego szkła, butelki plastikowe, puszki, kulki z folii aluminiowej, papierki po batonach, podarty papier śniadaniowy, gazety itd. Dzieci oglądają kolejne odpady, nazywają materiał, z którego wykonany jest przedmiot oraz wymyślają zagrożenia, jakie może przynieść pozostawienie podobnego odpadku w lesie, np. <i>Butelka może spowodować pożar. Butelka plastikowa długo się nie rozłoży i będzie zatrwać glebę.</i> Po rozmowie dzieci wyrzucają odpady do odpowiednich pojemników do segregacji. Dzieci wykonują ćwiczenie na tablicy interaktywnej – wirtualnie sprzątaj las.</p>		Miska lub karton, butelki z białego, zielonego, brązowego szkła, butelki plastikowe, kulki z folii aluminiowej, papierki po batonach, podarty papier śniadaniowy, gazety.
	4.1, 4.3, 6.1, 6.3, 9.2, 14.5, 15.2	<ul style="list-style-type: none"> • Słucha wiersza i opowiada o zawodzie strażaka. • Zna numer alarmowy do straży pożarnej. • Maluje pożar. • Opowiada o źródłach ognia i niebezpieczeństwach płynących z pożaru. 	<p>Pali się</p> <p>Dzieci słuchają wiersza Jana Brzechwy <i>Pali się</i>. Nauczyciel przeprowadza z nimi rozmowę dotyczącą zawodu strażaka. Dzieci opowiadają o tym, jak może powstać ogień i jak powinniśmy się zachowywać, by nie spowodować pożaru domu lub lasu. Dzieci uczą się numeru alarmowego do straży pożarnej oraz rozmawiają o zachowaniu w sytuacji pożaru. Na kartkach formatu A3 malują pożar lasu i opowiadają, jakie niebezpieczeństwa niesie on ze sobą (ucieczka zwierząt, zniszczenie drzew).</p>	Można wykorzystać książkę Ralfa Butschkova <i>Mam przyjaciela strażaka</i> . Należy zwrócić dzieciom uwagę, by nie pozostawiały na dłuższy czas pędzla zanurzonego czubkiem w wodzie. W ten sposób pędzle łatwo się wyginają i niszczą.	Tekst wiersza Jana Brzechwy <i>Pali się</i> , kartki techniczne z bloku A3, farby plakatowe, dość szerokie pędzle, kubeczki z wodą.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

IDEA	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
4	4.2, 9.2, 14.4	<ul style="list-style-type: none"> Dopasowuje elementy do cienia. Nazywa przedmioty zrobione z drewna. Wykonuje zaproszenia dla stolarza. Samodzielnie się podpisuje. 	<p>Drewniane przedmioty</p> <p>Dzieci poszukują w przedszkolu przedmiotów wykonanych z drewna i nazywają je. Przykładowe pytania nauczyciela: <i>Czy wszystkie drewniane przedmioty wyglądają tak samo? Czym się różnią? Z jakich drzew może pochodzić drewno, z którego zrobiono meble?</i> Po odszukaniu i omówieniu przedmiotów dzieci wykonują zaproszenie dla eksperta – stolarza lub rzeźbiarza. Z obierek po drewnianych kredkach dzieci tworzą kwiatki i nakleją je na złożoną kartkę z bloku technicznego. W środku nauczyciel pisze treść zaproszenia, a dzieci (tak jak potrafią) podpisują się. Na zakończenie dzieci wykonują ćwiczenie na tablicy interaktywnej – składają meble z pomieszanych elementów, wypełniając cień.</p>		Drewniane kredki, temperówka, pisaki, kartka z bloku technicznego.
	3.1, 3.3, 4.2, 10.1, 10.2, 10.3	<ul style="list-style-type: none"> Opowiada o pracy stolarza. Poznaje nowe słowa. Opisuje zastosowanie narzędzi. Wyjaśnia, jakich narzędzi używa stolarz i na czym polega jego praca. Używa narzędzi podczas majsterkowania. 	<p>U stolarza. Kącik majsterkowicza</p> <p>Dzieci oglądają zdjęcia prezentujące pracę stolarza lub rzeźbiarza. Nauczyciel pyta dzieci, czy wiedzą, jakie czynności musi wykonać stolarz, by powstały meble. Zapoznaje je z nowymi słowami: heblowanie, lakierowanie, przybijanie. Nauczyciel przynosi skrzynię z różnymi narzędziami. Dzieci oglądają narzędzia, zastanawiając się, do czego służą poszczególne sprzęty. Wybierają te, które mogłyby się przydać stolarzowi. Następnie przygotowuje dzieciom miękkie, sosnowe deseczki. Dzieci pod nadzorem nauczyciela próbują przybijać gwoździe. Na gwoździach przybitych do deseczki dzieci rozciągają kompozycję z kolorowych nici lub kawałków wełny. Mogą też rozciągnąć gumki recepturki, tworząc instrument strunowy i wykorzystać go do zabawy muzycznej, np. akompaniując sobie do wybranej piosenki.</p>	To ważne, aby przybijanie gwoździ odbywało się indywidualnie pod nadzorem nauczyciela. Nauczyciel może odtworzyć dzieciom krótki film pokazujący pracę stolarza, a potem przeprowadzić rozmowę. Nauczyciel dba o bezpieczeństwo podczas zabawy.	Zdjęcia prezentujące pracę stolarza, skrzynia z różnymi narzędziami, sosnowe deseczki, gwoździe, młotki, nici i kawałki kolorowej wełny, gumki recepturki.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

IDEA	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
5	3.3, 4.2	<ul style="list-style-type: none"> Bada strukturę różnych rodzajów papieru. Określa cechy różnych rodzajów papieru. Opowiada o zastosowaniach różnych rodzajów papieru. 	<p>Badanie papieru</p> <p>Dzieci mają do dyspozycji różne rodzaje papieru, oglądają je gołym okiem i pod lupą, dotykają, badając ich fakturę i określają, który jest gładki, który szorstki, jakie mają kolory, czym się różnią. Zastanawiają się, od czego zależy wygląd papieru. Opowiadają, do czego mogą służyć poszczególne jego rodzaje.</p>	<p>Nauczyciel stara się prowokować pytania dzieci i zapisuje te z nich, na które wspólnie nie znajdą odpowiedzi.</p>	<p>Różne rodzaje papieru: cienkie, prześwitujące kartki, grube tektury, papier akwarelowy, papiery prążkowane, tektura falista, papiery różnych grubości i odcieni, szary papier, papier toaletowy makulaturowy i biały, lupy.</p>
	3.1, 10.1	<ul style="list-style-type: none"> Wykonuje miskę z masy papierowej. Nadmuchuje balon. Opowiada o własnych pomysłach dotyczących procesu produkcji papieru. 	<p>Wykonywanie masy papierowej</p> <p>Dzieci oglądają zdjęcia ręcznie robionych naczyń, np. glinianych misek, kubków, drewnianych naczyń. Dzieci drą gazety na kawałki, a w misce przygotowują roztwór wody i mąki, który powinien nabrać konsystencji soku pomidorowego. Nauczyciel przynosi balony, a dzieci je nadmuchują lub pompują. Na połowę nadmuchanego balonu dzieci nakładają na przemian kilka warstw kleju z mąki oraz kawałków gazet. Pozostawiają to do wyschnięcia.</p>	<p>Miski mogą zostać zdjęte z balonu, gdy masa będzie zupełnie sucha. Schnięcie w zależności od temperatury i wilgotności powietrza może trwać od kilku godzin do kilku dni.</p>	<p>Kawałki gazet, mąka, woda, duża plastikowa miska, balony.</p>

TYDZIEŃ 3

W tym tygodniu dzieci oglądają dwa filmy znajdujące się na platformie (każdy film innego dnia) oraz podejmują wybrane przez nauczyciela propozycje aktywności z tabeli 3.

FILM A

- Las jest blokadą dla zanieczyszczeń. Produkuje czyste powietrze.
- W lesie możemy odpoczywać.
- Pozostawianie śmieci w lesie może spowodować pożar.

FILM B

- Drewno powstaje ze ściętych drzew. Z drewna można zbudować różne rzeczy.
- Z drewna robi się papier w wytwórni papieru.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

➤ TYDZIEŃ 4

To ostatni tydzień projektu, w którym następuje jego zakończenie. Praca dzieci zmierza do przygotowania wydarzenia kulminacyjnego. Dodatkowo dzieci podejmują wybrane przez nauczyciela formy aktywności zaproponowane w tabeli 3.

Szczegółowy opis wydarzenia kulminacyjnego (przedostatni lub ostatni dzień trwania projektu):

Dzieci przygotowują inscenizację do utworu Teresy Chwastek-Latuszkowej *Po biwaku*. Nauczyciel rozdziela role, dzieci uczą się tekstów i powtarzają je często w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych. Na potrzeby przedstawienia dzieci przygotowują stroje, które wykonują z pomocą nauczyciela ze zużytych gazet. Samodzielnie przygotowują papier czerpany, który posłuży do wykonania zaproszeń. Mogą także zaprosić rodziców na pokaz czerpania papieru. W sali zawiśnie plakat z zasadami ochrony lasu wykonany w drugim tygodniu zajęć oraz wybrane prace dzieci.

Działania przygotowawcze:

1. Zapoznanie się z utworem Teresy Chwastek-Latuszkowej *Po biwaku*.
2. Rozdzielenie i opanowanie ról.
3. Przygotowanie strojów z gazet.
4. Warsztaty czerpania papieru.
5. Wykonanie zaproszeń.
6. Przygotowanie wystawy prac dzieci.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 3. Propozycje zabaw i zadań dla dzieci w trzecim i czwartym tygodniu projektu

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK	3.1, 4.2	<ul style="list-style-type: none"> Opowiada o skojarzeniach z przedmiotami. Odnajduje cechy wspólne. 	<p>Zabawa ciepło – zimno</p> <p>W wybranych miejscach w sali ukryte są trzy pudełka, które mają być odszukane przez trójkę ochotników w zabawie ciepło – zimno. W pierwszym ukryte są zdjęcia: ptasiego gniazda, dziupli wiewiórki, jeża śpiącego w liściach. Drugie pudełko zawiera: książkę, gazety, zeszyt, blok rysunkowy. W trzecim dzieci odkrywają: drewniany klocek, zapałki, kredki, obrazki mebli drewnianych. Po odnalezieniu i obejrzeniu zawartości pudeł nauczyciel pyta dzieci: <i>Jak myślicie, o co tutaj chodzi?</i> Zadaniem dzieci jest odgadnięcie hasła „drzewo”, które łączy wszystkie przedmioty. Dzieci opowiadają o zawartości poszczególnych pudełek.</p>	Nauczyciel sam może nakierować dzieci na cel hasłami ciepło – zimno. Może też zdradzić dzieciom miejsce ukrycia pudełek i prosić je o kierowanie poszukiwaniami.	Trzy pudełka z zawartością – pierwsze: zdjęcia ptasiego gniazda, dziupli wiewiórki, jeża śpiącego w liściach; drugie: książka, gazety, zeszyt, blok rysunkowy; trzecie: drewniany klocek, zapałki, kredki, obrazki mebli drewnianych.
JĘZYK, BADANIE, FORMY PLASTYCZNE	3.1, 12.3, 14.3, 14.5	<ul style="list-style-type: none"> Słucha wiersza. Opowiada o ochronie lasu. Uzupełnia plakat, dorysowując brakujące elementy. 	<p>Wiersz Małgorzaty Strzałkowskiej <i>W zagajniku</i></p> <p>Dzieci słuchają wiersza <i>W zagajniku</i> i rozmawiają o nim. Następnie nauczyciel rozkłada plakat dotyczący ochrony lasu zrobiony przez dzieci w drugim tygodniu i prosi, aby dzieci zastanowiły się, czy zawarły tam wszystkie elementy, czy czegoś jeszcze brakuje. Dzieci dorysowują brakujące symbole.</p>	Jeśli grupa uzna, że nie brakuje żadnych elementów, nauczyciel wywiesza plakat w sali.	Wiersz Małgorzaty Strzałkowskiej <i>W zagajniku</i> z cyklu <i>Raj na Ziemi, czyli rady nie od parady II</i> , plakat o ochronie lasu, pisaki.
JĘZYK, TEATR	3.2, 7.1, 7.2	<ul style="list-style-type: none"> Słucha opowiadania o biwaku. Wciela się w role i uczy się tekstu na pamięć. Odgrywa rolę w przedstawieniu. 	<p>Zapoznanie się z utworem Teresy Chwastek-Latuszkowej <i>Po biwaku</i></p> <p>Dzieci słuchają utworu <i>Po biwaku</i>. Nauczyciel informuje dzieci o przedstawieniu, które przygotowują dla rodziców. Nauczyciel przydziela dzieciom role i rozda je teksty. Podczas kolejnych zajęć dzieci ćwiczą znajomość tekstu i odgrywają próbne przedstawienie.</p>	Podczas ćwiczenia wiersza nauczyciel powinien wytłumaczyć dzieciom znaczenie skrótu SOS.	Wiersz <i>Po biwaku</i> Teresy Chwastek-Latuszkowej.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK, KONSTRUKCJE	3.3, 10.1, 10.2, 10.3	<ul style="list-style-type: none"> Wyjaśnia, czym zajmuje się stolarz. Rozpoznaje różne rodzaje drewna. Z pomocą stolarza wykonuje karmnik dla ptaków. 	<p>Wizyta eksperta – stolarza</p> <p>Grupę odwiedza ekspert – stolarz, który przynosi różne rodzaje drewna, opowiada o różnicach pomiędzy drewnem pochodzącym z różnych drzew. Dzieci przyglądają się próbkom i starają się je rozróżnić. Stolarz przynosi także drewniane deseczki i listewki oraz skrzynię z narzędziami. Wraz z dziećmi może przygotować karmnik, który posłuży do dokarmiania ptaków zimą. Dzieci zadają ekspertowi pytania.</p>	Nauczyciel przypomina dzieciom pytania, które padały we wcześniejszych tygodniach.	Siatka pytań.
JĘZYK, FORMY PLASTYCZNE	14.1, 14.3	<ul style="list-style-type: none"> Rysuje szlaczki po śladzie. 	<p>Ozdabianie kapelusza borowika</p> <p>Dzieci otrzymują kartę pracy, na której narysowany jest borowik. Zadaniem dzieci jest ozdobienie jego kapelusza, dokańczając szlaczki.</p>		Karta pracy nr 2.
MATEMATYKA, WSPÓŁPRACA, RUCH	1.2, 5.4, 13.1	<ul style="list-style-type: none"> Sprawnie liczy. Współpracuje z innymi i łączy się w grupy. Uczestniczy w zabawie ruchowej. 	<p>Potrzeba pomocy</p> <p>Dzieci poruszają się po sali, wsłuchując się w odgłosy lasu. Na hasło nauczyciela łączą się w grupy i prezentują wymyśloną przez nauczyciela czynność, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> Trzech drwali potrzeba do ścięcia drzewa. Dwóch osób potrzeba do przeniesienia zalegającej na drodze kłody. Trzy osoby znalazły jednego grzyba w lesie. Pięć osób musi złapać się za ręce, by objąć drzewo. Jeden leśnik wysypuje paszę do paśnika. Czterech myśliwych siedzi na jednej ambonie. <p>Dzieci muszą reagować na sygnał jak najszybciej i dbać, by się nie pomylić w szybkim przeliczaniu osób.</p>	Nauczyciel może dowolnie modyfikować zabawę i wymyślać nowe hasła.	

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
MATEMATYKA, FORMY PLASTYCZNE	13.1, 13.2	<ul style="list-style-type: none"> Wykonuje działania matematyczne. Tworzy pracę plastyczną z zapałek. 	<p>Zadania na zapałkach</p> <p>Nauczyciel układa proste działania matematyczne, wykorzystując zapałki (np. trzy zapałki i dwie zapałki to razem pięć zapałek). Dzieci rozwiązują zadania, a następnie łączą się w grupy, zadają zadania kolegom i wzajemnie je rozwiązują. Po zadaniach liczbowych dzieci wykorzystują zapałki do tworzenia obrazków – układają obrazki z zapałek i przyklejają je na tekturę.</p>	Nauczyciel zwraca uwagę, żeby dzieci sprawdziły dodawanie poprzez liczenie zapałek. Nauczyciel pokazuje, jak można wykorzystać palce do liczenia.	Zapałki (bez pudełek), kawałki tektury lub sztywne kartki, klej typu wikol/magic.
MATEMATYKA	13.1, 14.7	<ul style="list-style-type: none"> Wydziera symbole cyfr z gazety. Łączy symbole z nazwami cyfr. Układa i próbuje odczytywać liczby. 	<p>Gazetowe cyfry</p> <p>Dzieci próbują wydzierać z gazety symbole cyfr, a następnie układają je w kolejności. Z cyfr tworzą liczby i próbują je odczytywać.</p>	Jest to zadanie wykraczające poza podstawę programową, można je zastosować dla dzieci zdolnych.	Gazety.
MATEMATYKA, KONSTRUKCJE	4.2, 13.1	<ul style="list-style-type: none"> Układa wieżę. Używa określeń: niska, wysoka, niższa od, wyższa od, najniższa, najwyższa. Uczy się pracy w określonym czasie. Reaguje na umówiony sygnał. 	<p>Drewniana wieża</p> <p>Dzieci zostają podzielone na trzyosobowe zespoły. Każdy zespół zajmuje określone miejsce w sali i otrzymuje drewniane (gładkie) klocki. Każde dziecko osobno buduje jak najwyższą wieżę. Nauczyciel mówi, że na to zadanie mają określony czas i jeśli usłyszą hasło STOP, to nie mogą już dokładać klocków. Po zatrzymaniu czasu dzieci określają w grupach, czyja wieża jest najniższa, czyja najwyższa i opisują: <i>Moja wieża jest niższa od... Twoja wieża jest wyższa od...</i></p>	Nauczyciel odmierza dwie minuty na budowanie wieży.	Dużo drewnianych klocków.
MATEMATYKA	13.1, 13.3	<ul style="list-style-type: none"> Liczy. Podaje ostatni liczebnik. Ustala równoliczność przedmiotów. 	<p>Czy klocków jest nadal tyle samo?</p> <p>Każde dziecko ma przygotowanych kilkanaście drewnianych klocków (sześciiany). Wszystkie klocki układa w szeregu i liczy. Na koniec nauczyciel prosi każde dziecko, by powiedziało, ile ma klocków, według formuły: <i>Mam... klocków</i>. Następnie dzieci układają klocki w dwuszerogu (parami), w formie koła, kwadratu, bramy itp., na zakończenie ponownie w szeregu. Za każdym razem pytamy: <i>Czy nadal jest tyle samo klocków, ile było na początku?</i> Dzieci mogą po każdym przekształceniu przeliczyć klocki, jeśli tego potrzebują.</p>	To zadanie można przeprowadzić indywidualnie z każdym dzieckiem.	Kilkanaście klocków drewnianych (sześciaków) dla każdego dziecka.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
MATEMATYKA	13.1, 13.3	<ul style="list-style-type: none"> Liczy. Ustala równoliczność zbiorów za pomocą dobierania w pary. 	<p>Czy tu jest tyle samo patyczków?</p> <p>Dzieci mają przed sobą drewniane patyczki w dwóch kolorach. Zadanie polega na ustaleniu, czy jest ich tyle samo, czy nie. Jeśli dziecko chce, może je policzyć swoim sposobem. Nauczyciel mówi: <i>Sprawdź, czy się nie pomyliłeś. Ułóż w pary kolorami: po jednym patyczku w każdym kolorze.</i> Po wykonaniu zadania nauczyciel podsumowuje: <i>Możesz liczyć, ale możesz też dobierać w pary.</i></p>	To zadanie można przeprowadzić indywidualnie z każdym dzieckiem albo w małej grupie.	Patyczki po lodach w dwóch kolorach dla każdej osoby (w każdym kolorze musi być tyle samo, ale więcej niż dziesięć sztuk).
MATEMATYKA	4.2, 13.1, 13.3	<ul style="list-style-type: none"> Liczy. Ustala, czy liczmanów jest tyle samo pomimo zmiany ułożenia. 	<p>Papierowe koła</p> <p>Dzieci otrzymują koperty z dziesięcioma kołami, które układają przed sobą w szeregu. Nauczyciel prosi, aby dzieci je policzyły i na końcu pyta każdego: <i>Ile masz kół?</i> Kolejnym zadaniem dzieci jest ułożenie kół w dwóch rzędach. Nauczyciel pokazuje ustawienie na swoim zestawie kół, a następnie pyta: <i>Ile teraz macie kół?</i> Dzieci, jeśli chcą, mogą je przeliczyć. Następnie dzieci układają jedno koło ze swoich kół. Nauczyciel też demonstruje, w jaki sposób ułożyć koło z kół, a następnie pyta o liczbę. Chętne dzieci liczą, jeśli nie są pewne odpowiedzi. Na koniec dzieci ustawiają koła jedno pod drugim i również odpowiadają na to samo pytanie.</p>	Jeśli dziecko mówi, że ma mniej lub więcej kół niż dziesięć, nauczyciel podchodzi i wspólnie z dzieckiem sprawdza, mówiąc: <i>Sprawdźmy. Policzmy razem.</i>	Koła papierowe jednakowej średnicy (po dziesięć sztuk dla każdej osoby), koperty.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
MATEMATYKA	4.2, 13.1	<ul style="list-style-type: none"> Układa przedmioty według długości. Liczy. 	<p>Od najkrótszego do najdłuższego – kontynuacja Dzieci otrzymują patyki różnej długości (np. te same, które już układały w pierwszym tygodniu). Zadanie jest to samo, ale teraz nauczyciel pokazuje, jak można porównywać długość patyków, aby były one ułożone właściwie. Nauczyciel szuka dwóch pierwszych patyków i zaprasza dzieci do kolejnego szukania i porównywania dłuższego patyka od tego ostatniego. Na końcu nauczyciel gratuluje dzieciom wykonania zadania z dużą liczbą patyków i prosi, aby je wspólnie głośno policzyły. Jedno dziecko wskazuje palcem każdy patyk po kolei.</p>		Kilkanaście drewnianych patyków (najlepiej podobnych pod względem grubości).
BADANIE, FORMY PLASTYCZNE, KONSTRUKCJE, WSPÓŁPRACA	4.3, 9.2, 10.1	<ul style="list-style-type: none"> Wyjaśnia, że nie należy zostawiać odpadów w lesie. Posługuje się symbolami, wykonując tabliczkę informującą o zakazie śmiecenia. 	<p>Zakazy Dzieci w czteroosobowych grupach projektują i wykonują tablicę zakazu zostawiania śmieci w lesie. Zabierają ją na piknik i wbijają w ziemię w wyznaczonym przez leśniczego lub nauczyciela miejscu.</p>		Tektura, foliowa koszulka, listewka lub patyk, pisaki, kredki.
KONSTRUKCJE, FORMY PLASTYCZNE	9.2	<ul style="list-style-type: none"> Dekoruje miskę wykonaną z masy papierowej. 	<p>Naczynia z masy papierowej Dzieci zdejmują z balonów przygotowane w drugim tygodniu miski z masy papierowej i malują je gęstą farbą według własnego pomysłu.</p>	Farby nie należy zbyt mocno rozwałniać, aby masa nie nabrała wody i nie rozpadła się.	Naczynia z masy papierowej wykonane przez dzieci, farby plakatowe lub temperowe, pędzle, kubki z wodą.
KONSTRUKCJE	10.1, 10.2	<ul style="list-style-type: none"> Przygotowuje stroje z gazet. 	<p>Stroje z gazet Dzieci przygotowują stroje, których użyją podczas inscenizacji do wiersza Teresy Chwastek-Latuszkowej <i>Po biwaku</i>. Dzieci projektują stroje dla słońca, zajęczka, wiewiórki, sowy, biedronki, wróbla, dzieci występujących w przedstawieniu, a następnie wykonują je ze starych gazet.</p>		Gazety, zszywacze, spinacze, taśmy klejące, kleje, nożyczki.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
BADANIE, FORMY PLASTYCZNE, WSPÓŁPRACA	1.1, 1.2, 4.1, 9.2	<ul style="list-style-type: none"> Bierze udział w czynnościach prowadzących do własnoręcznego wykonania papieru: drze papier toaletowy, odmierza wodę, miesza. 	<p>Produkcja papieru czerpanego</p> <p>Dzieci, słuchając instrukcji nauczyciela, własnoręcznie wykonują papier czerpany. Przykładowe instrukcje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Do dużego garnka wlewamy wodę. Papier toaletowy drzemmy na kawałki. Dodajemy go do wody i mieszamy przez chwilę mikserem.</i> – <i>Jeśli chcemy mieć papier z kwiatkami, dodajemy do masy suszone płatki kwiatów i mieszamy.</i> – <i>Teraz dodajemy krochmal – wlewamy kilka łyżek krochmalu z butelki. Mieszamy.</i> – <i>Przelewamy masę do dużej miski, zanurzamy sito i nabieramy trochę masy.</i> – <i>Gdy nadmiar wody spłynie, kładziemy sito na podłodze (na folii). Bawełnianą szmatką nakrywamy masę i delikatnie dociskamy szmatkę dłonią.</i> – <i>Odwracamy sito do góry nogami, czyli tak, aby szmatka, pod którą jest masa papierowa, znalazła się na podłodze i odciskamy jeszcze raz nadmiar wody.</i> – <i>Szybko i delikatnie zdejmujemy sitko. Na szmatce zostaje odcisnięta masa papierowa. Papier musi jeszcze wyschnąć.</i> <p>Inspirowane przez <http://naszeuroczysko.blogspot.com/2008/06/czerpanie-papieru-kurs.html> [dostęp: 25.06.2013].</p>	Należy angażować dzieci we wszystkie czynności związane z wykonywaniem papieru: darcie papieru toaletowego, odmierzanie wody, mieszanie, odsączanie wody z papieru. Papier może wysychać nawet ok. tygodnia, jeśli będzie gruby. Gdy będzie już zupełnie suchy, delikatnym ruchem odrywamy go od szmatki i prasujemy ciepłym żelazkiem. Papier może posłużyć np. do wykonania zaproszeń dla rodziców – wtedy najlepiej poprosić o pomoc kilka osób dorosłych i stworzyć kilka stanowisk czerpania papieru.	Rolka miękkiego papieru toaletowego, około piętnaście litrów wody, mikser kuchenny, krochmal, miska oraz duży garnek, sito do czerpania, bawełniane szmatki (w kształcie prostokąta) oraz kwiatki suszone (nie są konieczne, jeśli ktoś chce mieć papier bez dodatkowych ozdób), folia ochronna.
FORMY PLASTYCZNE, JĘZYK	9.2, 14.4, 14.6	<ul style="list-style-type: none"> Wykonuje pracę plastyczną stemplem. Rozpoznaje symbole literowe i układa proste słowa. 	<p>Drukowanie stemplem</p> <p>Dzieci słuchają opowiadania nauczyciela o tym, że wynalezienie papieru dawno temu spowodowało też wynalezienie druku. Nauczyciel opowiada, że do drukowania kiedyś służyły drewniane lub metalowe matryce (klocki, stemple), które wtedy robiły to, co teraz robi się na komputerach. Zaprasza dzieci do stworzenia własnej matrycy (stempla). Dzieci bawią się w drukarzy: zgniatają rolki po papierze toaletowym w celu uzyskania różnych form. Moczą rolki w farbie</p>	Zamiast rolek po papierze można użyć gąbek, w których wycięte zostaną kształty. Dzieci mogą wykonywać pracę samodzielnie lub w grupie.	Rolki po papierze toaletowym lub gąbki, stemple – literki, duży arkusz papieru, kartki formatu A4.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
			i odbijają kształty na kartce. Dzieci mają do dyspozycji stemple – literki. Moczą litery w farbie i odbijają je, układając (w miarę swoich możliwości) proste słowa.		
MUZYKA	8.3, 8.4	<ul style="list-style-type: none"> • Słucha muzyki poważnej. • Tworzy instrumenty muzyczne z gazety. • Gra na instrumentach, akompaniując emitowanej muzyce. 	<p>Gazetowa orkiestra</p> <p>Dzieci otrzymują arkusze gazet, które posłużą jako instrumenty muzyczne. Nauczyciel zapoznaje dzieci z utworem <i>Polka Trisch Trisch</i> Johanna Straussa. Po wysłuchaniu utworu dzieci wymyślają, w jaki sposób mogłyby użyć gazet jako instrumentów do akompaniowania. Tworzą instrumenty z gazet i prezentują ich dźwięk (np. szelest rozłożoną gazetą, uderzanie zgniecionymi kulkami, chodzenie po gazecie, przedzieranie gazety).</p>	Gazetowa orkiestra może zostać wykorzystana podczas wydarzenia kulminacyjnego. Nauczyciel może podzielić dzieci na grupy instrumentów o podobnych brzmieniach i dyrygować orkiestrą.	Nagranie z utworem muzycznym Johanna Straussa <i>Polka Trisch Trisch</i> , arkusze gazet.
MUZYKA	8.1, 8.2	<ul style="list-style-type: none"> • Śpiewa piosenkę o jesieni. • Tańczy, obrazując ruchem muzykę. 	<p>Piosenka Skarby jesieni</p> <p>Dzieci słuchają piosenki Barbary Kosowskiej <i>Skarby jesieni</i>, uczą się słów, śpiewają piosenkę i poruszają się w rytm muzyki. Do tańca mogą wykorzystać rekwizyty, np. suche, kolorowe liście oraz parasolki.</p>		Tekst piosenki (załącznik nr 1).
RUCH, WSPÓŁPRACA, ZDROWIE	1.1, 1.2, 5.4, 6.2, 12.3	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowuje piknik i w nim uczestniczy. • Rusza się na świeżym powietrzu i zgodnie bawi się z innymi. • Gra w gry planszowe. • Opowiada o lesie i dba o pozostawienie porządku po wizycie w lesie. 	<p>Piknik leśny</p> <p>Dzieci wraz z nauczycielem wybierają się na leśny piknik. Rozmawiają o tym, co mogą zabrać. Wspólnie przygotowują kanapki, zabierają napoje, koce oraz gry planszowe. Podczas pikniku dzieci rozmawiają o tym, dlaczego lubią jeździć do lasu oraz przybijają tabliczkę z zakazem zaśmiecania. Pamiętają, by po pikniku dokładnie posprzątać. Podczas pobytu w lesie dzieci bawią się w berka, grają w piłkę, urządzają zawody w rzucaniu szyszkami do celu.</p>	Nauczyciel wcześniej informuje rodziców o wyjściu na piknik, prosi o przygotowanie napojów dla dzieci oraz wygodnych ubiorów.	Koc, kosz, produkty do przygotowania kanapek, gry planszowe, piłki.
RUCH, ZDROWIE, JĘZYK	6.1, 6.3, 15.2	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjaśnia, czym zajmuje się strażak. • Poznaje słowa związane ze strażą pożarną. • Zna niebezpieczeństwa związane z ogniem i zna numer alarmowy do straży pożarnej. 	<p>Wycieczka do straży pożarnej</p> <p>Dzieci (w miarę możliwości) wybierają się na wycieczkę do jednostki straży pożarnej. Zadają pytania dotyczące powstawania ognia i pracy strażaka. Oglądają wóz strażacki i przyrządy używane przez strażaków.</p>		

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
RUCH, TEATR	5.4, 7.2	<ul style="list-style-type: none"> • Ilustruje ruchem opowiadanie nauczyciela. • Uczestniczy w zabawie ruchowej. 	<p>Zbieranie darów lasu – zabawa ruchowa</p> <p>Dzieci poruszają się po sali. Nauczyciel improwizuje opowiadanie o wycieczce do lasu. Opowiada o zbieraniu jagód i przeszukiwaniu nisko położonych krzaków, zrywaniu malin z wyższych gałązek, odcinaniu nożykiem grzybów, schylaniu się po żółędzie i wspinaniu, by dosięgnąć i zerwać owoce jarzębiny. Dzieci naśladują ruchem opowiadanie nauczyciela. Do zabawy można dołączyć dodatkowe elementy, np. szarfy oznaczające miejsca, w których rosną pokrzywy, których trzeba unikać lub rozłożone linki oznaczające rowy, które należy przeskoczyć.</p>	<p>Zabawę można przeprowadzić do wybranej muzyki lub dla uruchomienia dziecięcej wyobraźni i zaangażowania w zabawę można odtworzyć dźwięki lasu.</p>	<p>Nagranie z wybraną muzyką lub odgłosami lasu.</p>
RUCH, JĘZYK	3.1, 5.4, 12.3	<ul style="list-style-type: none"> • Uczestniczy w zabawie ruchowej. • Opowiada o wycinaniu drzew i ich wartości. 	<p>Drwal i drzewa</p> <p>Połowa grupy zostaje udekorowana przez nauczyciela szarfami. Dzieci z szarfami odgrywają drzewa. Reszta dzieci to ludzie, którzy wybrali się na spacer i chcą odpocząć pod drzewem. Nauczyciel odgrywa drwala – chodzi po sali, ścinając co jakiś czas drzewo – dotykając jedno z dzieci. Dziecko odgrywające ścięte drzewo kuca, a dzieci – spacerujący – szybko szukają cienia pod innym drzewem. Po zabawie nauczyciel rozmawia z dziećmi o skutkach zbyt intensywnej wycinki drzew.</p>	<p>Nauczyciel powinien wyjaśnić dzieciom, że nie każda wycinka drzew jest zła. Czasem prowadzi się ją dla uniknięcia chorób drzew, zawalenia lub na budowę drogi.</p>	<p>Szarfy.</p>

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1. Tekst piosenki *Skarby jesieni* i wiersza *Zaproszenie*

Skarby jesieni (słowa i muzyka: Barbara Kosowska)

Dużymi krokami idzie jesień
I worek liści ze sobą niesie.
Mienia się wszystkie kolorami,
Szumią wraz z wiatrem nad głowami.

A kiedy słońce mocniej zaświeci,
Złoto na ziemię z drzewa leci.
Pełne są liści parki, ulice,
Tańczą na wietrze jak baletnice.

Dużymi krokami idzie jesień
I krople deszczu ze sobą niesie.
Gonią po szybie jedna z drugą,
Potem spływają perłę strugą.

A kiedy słońce mocniej zaświeci,
Sznur pereł z nieba na nas leci.
Pełne koraliki parki, ulice,
Tańczą i skaczą jak baletnice.

Zaproszenie (autor: Barbara Kosowska)

Nad jeziorem w pięknym lesie
Wieść od rana już się niesie:
Że na piknik zapraszamy,
Bo atrakcji sporo mamy!
Mamy w lesie piękne drzewa,
Ptak wesoło tutaj śpiewa,
Jest powietrze bardzo świeże,
Możesz także spotkać zwierzę.
Tutaj miło spędzisz czas –
Tak zapraszał wszystkich LAS!
A poniżej były słowa:
Proszę! Ciszę tu zachowaj!
I uwaga wszystkie dzieci,
W lesie nigdy się nie śmieci!
I gałęzi nie łam, proszę,
Bo ja tego też nie znoszę!
Zostań moim przyjacielem,
Możesz dla mnie zrobić wiele.
Te zasady zapamiętaj,
Stosuj co dzień i od święta!

ZAŁĄCZNIK 2. Opis kart pracy¹⁰

Karta pracy nr 1. Zadaniem dziecka jest rozpoznanie i porównanie z atlasem znajdujących się na karcie pracy grzybów, a także oznaczenie grzybów jadalnych i niejadalnych poprzez zamalowanie pola na zielono lub czerwono.

Karta pracy nr 2. Zadaniem dziecka jest ozdobienie kapelusza borowika przez dokończenie szlaczków.

¹⁰ Karty pracy do pobrania ze strony <http://tablit.wa.amu.edu.pl>.

ZAŁĄCZNIK 3. List do rodziców¹¹

Tablitowe Więści

Drodzy Rodzice!

Nasza grupa rozpoczyna właśnie kolejny projekt edukacyjny pt. *Drzewo (Drewno)*. Przez cztery tygodnie będziemy poszerzać swoją wiedzę na temat lasu i wynikających z niego korzyści, drewna oraz produktów jego przetwarzania. Dowiemy się, że:

- las jest blokadą dla zanieczyszczeń oraz że produkuje czyste powietrze;
- las jest doskonałym miejscem do odpoczynku;
- pozostawianie śmieci w lesie może spowodować pożar;
- drewno powstaje ze ściętych drzew, a można z niego zbudować różne wartościowe i przydatne na co dzień rzeczy;
- z drewna robi się papier w wytwórni papieru.

Dzieci będą badać papier i drewno oraz tworzyć z tych materiałów ciekawe przedmioty. Samodzielnie wykonamy papier czerpany i poznamy tajniki jego produkcji. Będziemy zastanawiać się, jak chronić las i dlaczego powinniśmy to robić. Poznamy pracę strażaka, natomiast wizyta stolarza pomoże nam dowiedzieć się, jak wygląda drewno pochodzące z różnych drzew oraz co możemy z niego zrobić. Mamy nadzieję, że stolarz pomoże nam zbudować karmnik dla ptaków lub inny przydatny przedmiot. Podczas wydarzenia kulminacyjnego zaprezentujemy Wam przedstawienie, dzięki któremu będziecie mogli obserwować i ocenić aktorskie możliwości Waszych dzieci. Będziemy wychodzić na spacer do parku i lasu, przygotowujemy piknik, a może nawet odwiedzimy remizę strażacką. Jeśli chcielibyście nam towarzyszyć, serdecznie zapraszamy!

Z pozdrowieniami

.....
(podpis nauczyciela)

¹¹ Gotowe wzory listów do rodziców do pobrania ze strony <http://tablit.wa.amu.edu.pl>.

ZAŁĄCZNIK 4. Moduł języka angielskiego

Projekt: DRZEWO (DREWNO)

Grupa wiekowa: 5-latki

Moduł językowy: słowniki

Cele ogólne:

- Zapoznanie ze słownictwem polskim i angielskim dotyczącym tematu *Drzewo (Drewno)*.
- Doskonalenie umiejętności rozpoznawania różnic pomiędzy zwierzętami leśnymi.
- Doskonalenie umiejętności rozpoznawania elementów drzew.
- Rozwijanie umiejętności artykułowania spółgłosek i samogłosek angielskich.

Bank słów to zestaw kart – kafelków, których wygląd i układ podobny jest do znanej dzieciom i nauczycielom gry *Memory*, jednak w tym przypadku karty pozostają odkryte. Dostęp do nich odbywa się na poziomie platformy, po wybraniu wersji polskiej lub angielskiej (odpowiednio flaga polska lub brytyjska). Grafiki w obu wersjach banku słów są identyczne dla danego projektu i grupy wiekowej, natomiast różnią się jedynie nagrania słówek, które przygotowane zostały w języku polskim lub angielskim. Ikony zawierają głównie grafiki zaczerpnięte z animacji. Zawarte w nich obrazki przedstawiają elementy pojawiające się zarówno w scenkach, jak i filmach A i B. Po kliknięciu na daną kartę sły-chać słowo wypowiedziane przez lektorkę po angielsku (wersja angielska) lub po polsku (wersja polska).

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

CEL OPERACYJNY DZIECKO:	DZIAŁANIA DZIECKA	SŁOWO POLSKIE – WERSJA POLSKA	SŁOWO ANGIELSKIE – WERSJA ANGIELSKA
<ul style="list-style-type: none"> Wybiera wersję językową, naciskając na odpowiednią ikonę. Naciska wybraną ikonę w zestawie dwunastu grafik. Słucha nazw poszczególnych elementów. Powtarza nazwy polskie lub angielskie. 	<ul style="list-style-type: none"> Wybiera wersję językową – polską lub angielską – z poziomu platformy. Po pojawieniu się zestawu dwunastu ikon klika na wybrany element i słyszy jego nazwę. Powtarza usłyszane słowo. W przypadku wersji angielskiej zalecane jest kilkukrotne wysłuchanie i powtarzanie słowa. Jeśli na podstawie materiału graficznego dziecko nie jest w stanie zrozumieć znaczenia angielskiego słowa, może cofnąć się do poziomu platformy i wybrać polską wersję językową, co ułatwi pełne zrozumienie znaczenia ikony. 	las	forest
		liść	leaf
		drzewo	tree
		drewno	wood
		gałąź	branch
		deska	plank
		dzięcioł	woodpecker
		sójka	jay
		lis	fox
		wiewiórka	squirrel
		pająk	spider
		żuk	beetle
<p>WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA</p> <ol style="list-style-type: none"> Dzieci powinny mieć możliwość przysłuchiwania się nagraniom słów, zanim zaczną je powtarzać. Dobrze jest zachęcić dzieci, aby angielskie słowa powtarzały grupowo oraz indywidualnie. W przypadku, gdy zrozumienie znaczenia słowa angielskiego dla dziecka jest zbyt trudne, możliwe jest przejście do polskiej wersji słownika. Szczególnie w pierwszych fazach projektu nauczyciel powinien pomóc dzieciom cofnąć się do poziomu platformy i otworzyć bank polskich słów. Jeśli zrozumienie wymowy poszczególnych słów w wersji angielskiej stwarza problemy zarówno dzieciom, jak i nauczycielowi zalecane jest skorzystanie z dobrych słowników internetowych wszystkich głównych wydawców w celu sprawdzenia znaczenia słowa lub jego wymowy. Słowa i grafiki zamieszczone w słownikach pochodzą głównie z animacji, a zatem ich powtarzanie i osadzenie w kontekście przyrodniczym prowadzi do bardziej efektywnego zapamiętywania znaczeń. Dzieci mogą korzystać z banku słów zarówno w końcu pierwszego tygodnia projektu, jak i w drugim, trzecim i czwartym tygodniu. Częstotliwość powtórzeń sprzyja przyswajaniu języka obcego. 			

Moduł języka angielskiego: gra

Cele ogólne:

- Rozwijanie zasobu słownictwa związanego z tematem *Drzewo (Drewno)*.
- Poznanie nazw produktów wytwarzanych z drewna.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Poznanie nazw zjawisk zagrażających lasom.
- Doskonalenie umiejętności artykułowania głosek angielskich.

Format gry

Hopscotch (pol. gra w klasy)

Opis grafiki

Ta popularna wśród dzieci gra znana z zabaw na powietrzu lub w sali gimnastycznej posłużyła za wzór gry językowej. Tłem dla gry jest scena w lesie z pięcioosobową rodziną z animacji dla 5-latków. W kratkach znajdują się obrazki z animacji zarówno dla 3-, 4-, jak i 5-latków. Nad pierwszą kratką z napisem START pojawia się Basia. Dzieci naciskają strzałkę z symbolem głośnika umieszczoną pod ikoną START i słyszą pierwsze słowo. Ich zadaniem jest naciśnięcie obrazka reprezentującego usłyszany wyraz. Po wybraniu odpowiedniej ikony dziecko ponownie naciska strzałkę znajdującą się poniżej schematu gry. Kolejne usłyszane słowa dotyczą ikon z następnych poziomów. Wybrany element uwypukla się, jeżeli jest poprawny, i słychać *correct!* (pol. dobrze, prawidłowo). W przypadku, gdy element został błędnie wybrany, słychać *try again!* (pol. spróbuj ponownie). Próba kliknięcia na obrazki z poziomów wyżej nie skutkuje żadną reakcją, tj. nie ma komentarza czy podświetlenia. Jeśli dziecko wybrało prawidłową ikonę, pozostałe kratki w rzędzie stają się klikalne i po ich naciśnięciu słychać nazwy poszczególnych elementów. Dzieci mają możliwość ponownego przejścia gry z innym doбором wyrazów po naciśnięciu na ikonę w prawym dolnym rogu ekranu. Kolejna ścieżka zawiera słowa ułożone w innej kolejności.

CEL OPERACYJNY DZIECKO:	ZADANIA DO WYKONANIA	SŁOWA ANGIELSKIE WYKORZYSTANE W GRZE	TŁUMACZENIE NA JĘZYK POLSKI
<ul style="list-style-type: none"> • Wybiera ikonę rozpoczynającą grę. • Słucha i powtarza nazwę kolejnego elementu. • Naciska ikonę z elementem, którego nazwę podano. • Powtarza następne słowa i naciska odpowiednie ikony. 	<ul style="list-style-type: none"> • Naciśnięcie strzałki pod ikoną START. • Powtórzenie usłyszanego słowa. • Wybranie ikony przedstawiającej element, którego nazwę podano. • Naciśnięcie ikony z prawidłowym elementem. • Powtórzenie kolejnego słowa. • Wybór odpowiedniej ikony z następnego poziomu. • Przejście do ostatniego rzędu w schemacie zgodnie z podanymi słowami. 	tree	drzewo
		wood	drewno
		fire	pożar
		forest	las
		factory	fabryka
		paper	papier
		book	książka
		table	stół
		chair	krzesło
		bookcase	regał
		furniture	meble
		rubbish	śmieci

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA

1. Podczas zajęć w przedszkolu dzieci mogą eksperymentować z grą, oswajając się zarówno z jej działaniem, jak i zasadami.
2. Należy umożliwić dzieciom korzystanie z tablicy interaktywnej oraz samodzielne wybieranie odpowiednich ikon w kolejnych rzędach gry.
3. Nauczyciel może zademonstrować dzieciom działanie gry oraz pomóc im dokonywać wyboru ikony, jeśli na początku jest to dla nich zbyt trudne.
4. Dobrze jest zachęcić dzieci do gry w domu.
5. W przypadku problemów z wymową słówek angielskich można wykorzystać jeden z dobrych słowników internetowych.